

POSTANOWIENIE

Dnia 26 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Wiesław Kozielowicz

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 26 czerwca 2024 r. w Izbie Karnej w sprawie kasacyjnej M. S., skazanego z art. 54 § 1 k.k.s. i innych, wniosku adwokata L. C. – obrońcy skazanego M. S., o wyłączenie SSN Ryszarda Witkowskiego od udziału w rozpoznaniu sprawy kasacyjnej M. S. oznaczonej sygnaturą IV KK 511/23

postanowił:

na podstawie art 41 § 1 k.p.k. wyłączyć SSN Ryszarda Witkowskiego od udziału w rozpoznaniu sprawy kasacyjnej o sygn. akt IV KK 511/23.

UZASADNIENIE

W orzecznictwie Sądu Najwyższego akcentowana jest konieczność zróżnicowania obiektywnej bezstronności sędziego i jego bezstronności w odbiorze zewnętrznym, przy czym co do odbioru zewnętrznego z reguły odwołać się można do oceny sytuacji dokonanej przez hipotetycznego, przeciętnie wykształconego, logicznie myślącego członka społeczeństwa, który nie jest osobiście zainteresowany wynikiem procesu. Wskazuje się, że instytucja wyłączenia sędziego w równej mierze służy zapewnieniu realnej bezstronności sądu, jak i umacnianiu autorytetu wymiaru sprawiedliwości przez usuwanie choćby pozorów braku bezstronności (por. np. uzasadnienie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 lipca 2004 r., sygn. akt. SK 19/02, OTK ZU 2004, nr 7/A, poz. 67). Znaczenie społecznej oceny bezstronności sędziego, a także wynikająca z tego

perspektywa interpretacji podstaw wyłączenia sędziego, skutkuje tym, iż o potrzebie zastosowania instytucji wyłączenia nie może decydować jedynie zasadność *in casu* zarzutu będącego podstawą wniosku o wyłączenie, ale również ocena, czy dla postronnego obserwatora zachodzą, w realiach sprawy, wystarczające okoliczności które w odbiorze społecznym mogą budzić wątpliwości co do bezstronności sędziego (por. np. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 grudnia 2005 r., sygn. akt SK 53/04). W niniejszej sprawie Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 7 lutego 2024 r., sygn. akt IV KK 511/23, uwzględnił wniosek adwokata L. C. – obrońcy skazanego M. S., o wyłączenie SSN Małgorzaty Bednarek od udziału w rozpoznaniu sprawy kasacyjnej M. S. oznaczonej sygnaturą IV KK 511/23. Argumentacja z uzasadnienia tego postanowienia nawiązywała do treści uchwały składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA I – 4110 – 1/20. Następnie adwokat L. C. – obrońca skazanego M. S., złożył wniosek o wyłączenie SSN Anny Dziergawki od udziału w rozpoznaniu sprawy kasacyjnej M. S. oznaczonej sygnaturą IV KK 511/23, który został uwzględniony postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2024 r., sygn. akt IV KK 511/23. Uzasadniając to rozstrzygnięcie, Sąd Najwyższy między innymi powołał się na pogląd z uchwały składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA I – 4110 – 1/20.

Wniosek adwokata L. C. – obrońcy skazanego M. S., o wyłączenie SSN Ryszarda Witkowskiego od udziału w rozpoznaniu sprawy kasacyjnej M. S. oznaczonej sygnaturą IV KK 511/23, opiera się, wzorem poprzedniego wniosku, również na argumentach z tej uchwały. Wprawdzie zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r., sygn. akt U2/20, który w myśl art. 190 ust. 1 Konstytucji RP ma moc powszechnie obowiązującą, uchwała składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA I – 4110 – 1/20, nie wiąże formalnie sędziów Sądu Najwyższego, natomiast zawarte w niej myśli mogą być wykorzystywane w praktyce orzeczniczej w granicach normalnych sposobów wykładni prawa (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 listopada

2021 r., sygn. akt IV KO 86/21). W zdaniu odrębnym do tej uchwały, podkreśliłem, iż niezależnie od wyrażanych ocen co do trybu jej podjęcia, uchwała ta będzie przez wiele lat, bardzo ważnym elementem dyskursu prawniczego, prowadzonego zarówno w Polsce, jak i zagranicą, odnośnie prawa strony do rozpoznania sprawy przez niezawisły i bezstronny sąd, ustanowiony przez ustawę, w aspekcie kształtowania składu orzekającego sądu (por. zdanie odrębne SSN W. Kozielowicza, OSNIK 2020 r, z. 2, s. 101 – 117). W realiach niniejszej sprawy niezrozumiale dla zewnętrznego rozsądnie i poprawnie logicznie rozumującego obserwatora postępowania w tej sprawie kasacyjnej, byłoby więc postąpienie Sądu Najwyższego, który mimo identycznego powodu wskazanego przez adwokata L. C. – obrońcę skazanego M. S., w złożonych przez niego wnioskach wyłączenie od udziału w sprawie SSN Małgorzaty Bednarek i SSN Anny Dziergawki, uwzględnionych przez Sąd Najwyższy, jak i wniosku o wyłączenie SSN Ryszarda Witkowskiego, rozstrzygnąłby odmiennie co do jego zasadności lub niezasadności. Kierując się takim przekonaniem rozstrzygnięto jak na wstępie.

[J.J.]

[ms]